

Vergaderjaar 2020–2021

35 034

Maatschappelijke diensttijd

Nr. 19

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 oktober 2020

Op 3 juli jl. heeft u van mij een voortgangsbrief Maatschappelijke diensttijd (MDT) ontvangen (Kamerstuk 35 034, nr. 18). Met deze brief breng ik u op de hoogte van de huidige stand van zaken van MDT, ten behoeve van uw Schriftelijk Overleg op 4 november 2020. Hieronder wordt inzicht gegeven in de ontwikkelingen in de afgelopen maanden bij MDT. Na de inleiding wordt ingegaan op de 2 specifieke vragen ten aanzien van de doelstellingen van MDT en de besteding van de financiële middelen. Tenslotte wordt in tabelvorm een overzicht gegeven van de stand van zaken bij de verschillende MDT-dossiers/onderwerpen.

Inleiding

De missie van MDT is om iedere jongere in Nederland de kans te geven om in de eigen omgeving een MDT te doen die past bij de levensfase en interesse van een jongere. Door iedere jongere deze kans te geven, draagt MDT bij aan een nog sterkere samenleving. Een samenleving waarin jongeren zich vrijwillig kunnen inzetten voor een ander, nieuwe mensen ontmoeten, van invloed zijn en optimale kansen krijgen om hun talenten te ontdekken en ontwikkelen.

Om dit mogelijk te maken werken we aan een duurzame inrichting van MDT. We creëren daarom een landelijk dekkend lerend MDT netwerk, waarin aanbod is voor iedere jongere. Door het gemeenschappelijke leren na te streven, zorgen we ervoor dat MDT zich door ontwikkelt, open staat voor wat er in de samenleving speelt en bovendien de kwaliteit blijft bieden, die MDT voor jongeren haar betekenis geeft.

Met ruim 18.000 jongeren en circa 1.500 organisaties die meedoen aan MDT kunnen we snel inspelen op hulpvragen vanuit de samenleving MDT voorziet in een infrastructuur om grootschalige impact van jongeren vanuit de praktijk te organiseren, zowel op beleid als op sociale ontwikkelingen.

De lopende en in 2020 gestarte en nog te beginnen reguliere MDT-projecten dragen bij aan de ondersteuning van jongeren en aan kwetsbaren in onze samenleving die hard worden getroffen door de coronacrisis.

Daarnaast hebben via de subsidieronde #ookditismdt 21 MDT-initiatieven zich extra ingezet ter ondersteuning van de sociale gevolgen van de coronacrisis. In het voorjaar zijn via deze extra projecten ruim 1.800 jongeren in het hele land in actie gekomen ter ondersteuning van kwetsbare groepen. Voorbeelden zijn het organiseren van activiteiten voor eenzame ouderen of bijles aan kinderen en jongeren in minder kansrijke posities. Tevens zijn in de afgelopen zomerperiode vanuit het project Jeugd aan Zet (JaZ) 47 gemeenten een lokale activiteit gestart om jongeren in coronatijd positief te activeren. De vraag vanuit gemeentelijke partijen om een vervolg op JaZ in de winterperiode vanuit MDT financieel te ondersteunen, zal ik positief beantwoorden.

De reguliere MDT-projecten hebben de corona maatregelen gevoeld. Hierdoor hebben meerdere projecten vertraging opgelopen. Dit zie ik vooral bij de gemeenten die een intensieve variant van MDT aanbieden waarbij fysiek contact belangrijk is, de sportsector die hard is getroffen door de maatregelen en enkele MDT-trajecten die werken met een kwetsbare groep jongeren. Voor de meest recente cijfers verwijs ik u naar de bijlage bij deze brief met facts en figures¹.

Smart doelstellingen en effectmeting

In mijn brief van 3 juli jl. is vermeld dat voor de 3 doelstellingen van MDT in totaal 12 outcome-indicatoren zijn geformuleerd. De beoordeling van de effecten van MDT wordt voor een groot deel gebaseerd op het totaal van de resultaten op het terrein van deze 12 outcome-indicatoren. In bijlage 3 van de eerdere kamerbrief is uitgebreid ingegaan op de SMART geformuleerde doelstellingen en de outcome-indicatoren. In de afgelopen periode zijn de onderliggende vragen van de outcome-indicatoren opgenomen in de CBS-vragenlijst Sociale Samenhang en Welzijn. Deze vragenlijst wordt in 2021 afgenomen bij zowel jongeren die MDT hebben gedaan als jongeren die geen MDT hebben gedaan. De uitkomsten hiervan worden verwacht in het voorjaar van 2022 en geven een eerste beeld (nulmeting) van de effecten van deelname van jongeren aan MDT ten opzichte van jongeren die geen MDT hebben gedaan. Het is de bedoeling om dit onderzoek in 2024 te herhalen. De uitkomsten hiervan geven inzicht in de effecten van MDT op de middellange termijn.

Naast dit vergelijkingsonderzoek komen er via het doorlopende evaluatieonderzoek op reguliere basis updates van de bereikte effecten voor en door de jongeren die deelnemen/deelgenomen hebben aan MDT-projecten; zie ook de bijlage voor de meest actuele facts en figures. Dit geeft een indruk van in hoeverre de drie doelstellingen van MDT worden gerealiseerd. Naast de effecten voor de jongeren komt er in de zomer van 2021 ook inzicht in de maatschappelijke impact van de MDT-organisaties zelf.

Financiële middelen

In de Kamerbrief van 3 juli jl. is onderstaande tabel opgenomen. De tabel is op 1 punt gewijzigd. Vanwege de coronacrisis is er vertraging opgetreden bij het experiment met fondsen. Van de hiervoor beschikbare middelen komt in 2020 € 7 miljoen niet tot besteding. Deze onderuit-

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

putting is ingezet voor het landelijke programma voor suïcidepreventie. De € 7 miljoen is in mindering gebracht op de dit jaar voor MDT beschikbare middelen. Verdere toelichting bij de tabel: Het bedrag voor 2020 bevat voor een deel nog middelen voor projecten die in 2018 en 2019 zijn gestart en doorlopen in 2020. Daarnaast is voor 2020 via 2 subsidieronden voor circa € 80 miljoen aan projecten begroot. In de 1ste ronde zijn 27 projecten gehonoreerd voor circa € 40 miljoen. Voor de 2de ronde (toekenning in november) wordt ongeveer hetzelfde bedrag verwacht aan gehonoreerde projecten. Een groot deel van deze middelen komt in 2021 tot besteding.

Een klein deel van de middelen in 2020 is ingezet voor specifieke projecten ter ondersteuning van de sociale gevolgen van de coronacrisis (zie hierboven). Zoals al eerder vermeld dragen in principe alle MDT-projecten bij aan deze ondersteuning voor jongeren en kwetsbaren in de samenleving.

De middelen voor 2021 worden ingezet voor nieuwe subsidieronden, waarbij onder andere nog verder zal worden ingezet op het versterken van het landelijk dekkend netwerk. Ook is er een specifieke ronde voor MDT in het onderwijs in voorbereiding en zijn middelen begroot voor MDT in Caribisch Nederland.

Begroting en uitgaven MDT 2018–2021.

Bedragen x € miljoen	2018	2019	2020	2021	Totaal
Uitgaven (incl. uitvoeringskosten)	13	20			33
Begroting reguliere MDT (incl. uitvoeringskosten)			107	100	207
Begroting MDT corona projecten en maatregelen			3		3
Totaal	13	20	110	100	243

Onderstaand vindt u de voortgang op de thema's uit mijn brief d.d. 3 juli 2020.

Activiteiten voor het versterken en vergroten van een landelijk dekkend MDT-netwerk

Nieuwe subsidieronde ZonMw, aantal verwachte MDT-trajecten	Begin november 2020 zullen er circa 50 projecten worden gehonoreerd. Deze projecten zullen het MDT-netwerk verder versterken en de landelijke dekking vergroten. Samen met de gestarte trajecten uit de 1 ^e ronde worden, met de ingezette middelen van 2020 (circa € 80 miljoen), in totaal circa 40.000 reguliere MDT-trajecten beoogd. Daarnaast zijn er met de coronaprojecten nog enkele duizenden extra MDT-trajecten gerealiseerd.
Subsidieronde voor scholen	Momenteel zijn er naar schatting 294 scholen ¹ betrokken bij MDT. Dit vind ik een mooi aantal, tegelijkertijd zie ik dat de huidige subsidiemogelijkheden nog niet goed aansluiten bij de wensen van scholen. Daarom komt er naast de reguliere subsidierondes ook een speciale ronde voor MDT in het onderwijs. Dit najaar organiseer ik expertsessies met verschillende betrokkenen in het onderwijsveld om te inventariseren hoe zo'n subsidieronde eruit zou moeten komen te zien.
Kleine organisaties MDT proof maken	Met het Oranjefonds verken ik de mogelijkheid om te komen tot een gezamenlijk fonds. Dit fonds heeft als doel kleine organisaties te ondersteunen die moeite hebben om jongeren te bereiken voor vrijwillige inzet. Dit fonds levert een bijdrage aan het vergroten van het netwerk van MDT.

Aansluiten Caribisch Nederland op MDT-netwerk	De verkenning naar MDT in Caribisch Nederland heeft door de coronacrisis vertraging opgelopen. Wel is er deze zomer in samenwerking met het Openbaar Lichaam Bonaire en een lokale uitvoeringspartner een Jeugd aan Zet project opgezet dat momenteel afgerond wordt. Bij de evaluatie van dit project wordt gekeken of en hoe de verbinding met MDT in Caribisch Nederland gelegd kan worden.
Toekomstbestendige subsidiëring MDT-organisaties	Voor een toekomstbestendig subsidiestelsel verken ik hoe dit subsidiestelsel eruit zou kunnen zien en door wie deze het beste uitgevoerd kan worden. Criteria hierbij zijn o.a. dat er voor organisaties een prikkel is om netwerken te vormen die elkaar versterken en om te investeren in de duurzaamheid van hun MDT-project door cofinanciering. Daarnaast moet het stelsel flexibel zijn zodat MDT kan blijven inspelen op de maatschappelijke opgaven waar we voor staan, maar zich ook verder door kan blijven ontwikkelen tot een landelijk dekkend netwerk.
Netwerkbijeenkomsten	Sinds de coronacrisis en de geldende RIVM-richtlijnen bleek er juist behoefte aan contact tussen leden uit het netwerk. Om kennis en uitdagingen te delen, van elkaar te leren en om geïnformeerd en geïnspireerd te blijven. Daarom zijn er in verschillende vormen en voor verschillende doelgroepen sinds 16 maart meer dan 10 onlinebijeenkomsten georganiseerd. Op 25 september jl. kwamen bijna 300 deelnemers uit het netwerk online bij elkaar met als doel het netwerk te versterken en concrete stappen te zetten voor de duurzame toekomst van MDT. De komende maanden volgt nog een aantal onlinebijeenkomsten.
Landelijke activiteiten om meer jongeren te verbinden aan MDT	
Digitale infrastructuur	In maart dit jaar heb ik de MDT-website voor jongeren gelanceerd: al 4.400 jongeren hebben de quiz, waarmee ze ontdekken welke MDT bij hen past, ingevuld. De komende maanden breid ik de website uit naar de professionele doelgroep, die zowel uit bestaande MDT-organisaties en jongerenwerkers als uit geïnteresseerde organisaties bestaat. Op basis van de eerste ervaringen en feedback ontwikkel ik de website door met bijvoorbeeld een advies-tool en financieringstool.
Acties vanuit jongeren	MDT-jongeren uit het hele land hebben in mijn aanwezigheid acties bedacht om de gevolgen van corona voor jongeren te verlichten. De komende maanden organiseren we bijeenkomsten met jongeren om samen met hen en met MDT-organisaties deze acties verder op te schalen. Het gaat om acties ter bevordering van: <ul style="list-style-type: none"> – ontmoeting en het vergroten van netwerk en vaardigheden. – gesprek en reflectie, om eenzaamheid en somberheid tegen te gaan. – structuur en het ondernemen van activiteiten. – afstand en achterstanden in het onderwijs. – voorkomen van de opbouw van schulden.
MDT-jongerenpanel	Het MDT-jongerenpanel heeft met mij meegedacht over de beste manier om jongeren te bereiken en enthousiasmeren. Dit doen ze onder andere door live op Instagram in gesprek te gaan met jongeren die meedoen aan MDT. Inmiddels hebben 11 van deze live sessies plaatsgevonden. Verder organiseert het jongerenpanel regelmatig online meet-ups voor jongeren. Hier komen allerlei thema's aan bod, onder andere de inzet van ambassadeurs en influencers. Diverse influencers besteden inmiddels op Instagram aandacht aan MDT, al dan niet naar aanleiding van hun eigen ervaring die ze opdoen tijdens een MDT-project waar ze aan deelnemen. Hun inzet heeft bijgedragen aan de groei van het MDT-instagram netwerk.

Versterken MDT merk	<p>Na een periode waarin de communicatie vanuit het Rijk zich concentreerde op corona, is het inmiddels weer mogelijk om in beperkte mate campagne te voeren rondom MDT.</p> <p>Vanaf 7 september is de campagne, gericht op jongeren en professionele tussenpersonen, gestart. Voor jongeren vindt deze vooral online plaats via social media en de campagne voor professionele tussenpersonen ook via de communicatiekanalen van de MDT-partners. Eerste resultaten zijn onder andere aandacht voor MDT in landelijke en regionale media en een toename van websitebezoek en social media activiteit.</p> <p>De opgestarte campagne wordt vervolgd in 2021. Dit jaar sluit ik af met een landelijke pr-actie die door jongeren bedacht en uitgevoerd wordt. Daarmee geef ik een extra impuls aan de landelijke zichtbaarheid en herkenbaarheid van MDT.</p>
---------------------	---

Activiteiten duurzame uitvoering MDT

Landelijk MDT-certificaat	<p>In mijn brief d.d. 3 juli 2020 geef ik aan dat ik twee partijen heb gevraagd om in beeld te brengen hoe ik kan komen tot een certificaat gericht op werknemer gerelateerde vaardigheden.² De verkenning zoals beschreven bij fase 1 is inmiddels afgerond. In een afsluitende rapportage beschrijven de bureaus op welke wijze zij tot het basisontwerp voor het proces van certificering zijn gekomen. In dezelfde periode is gewerkt aan een tijdelijk algemeen MDT-certificaat. Dat is qua inhoud en vormgeving inmiddels afgerond, de laatste slag betreft het inrichten van een omgeving waarin het volgens AVG-regels kan worden toegepast. In de tweede fase, die inmiddels van start is gegaan, werken de bureaus toe naar een door het veld gevalideerd basisontwerp. In januari start de testfase met de ontwikkelde materialen met pilots in 4 gemeenten. De ontwikkelde trainingen en instrumenten om tot een MDT-certificaat Werknemersvaardigheden te komen worden dan getest.</p>
Verplichtende variant MDT	<p>Momenteel lopen de gesprekken voor een nadere verkenning naar een verplichtende variant van MDT. In deze verkenning kijk ik voor drie verschillende vormen welke gradaties van verplichting mogelijk zijn, wat de voor- en nadelen zijn en wat (wettelijk) nodig is om dit in te voeren. Het wetsvoorstel verlengde kwalificatieplicht is inmiddels in internetconsultatie geweest en zal naar verwachting in het voorjaar van 2021 door de Minister van onderwijs worden ingediend bij de Tweede Kamer. Jongeren van 18–21 jaar zonder startkwalificatie die deelnemen aan MDT kunnen op grond van het wetsvoorstel worden uitgezonderd van de verlengde kwalificatieplicht, omdat zij zich door deelname duurzaam kunnen ontwikkelen.</p> <p>In november zal de verkenning worden afgerond en op basis daarvan een advies worden gegeven over de mogelijkheden en de wenselijkheid van een verplichtende variant van MDT.</p>
Voorkomen van verdringing	<p>In september en oktober hebben drie expertsessies plaatsgevonden die in het teken stonden van het gezamenlijk ontwikkelen van een product dat organisaties helpt bij het signaleren en voorkomen van verdringing. Aanwezig bij deze sessies waren onder andere FNV Jong, CNV Jongeren, NOV, NJR, MDT-organisaties en beleidsmedewerkers van diverse departementen. In november zal dit product gedeeld worden met het netwerk en geplaatst worden op de MDT-website.</p>

¹ In het begeleidend onderzoek is aan MDT-organisaties gevraagd met hoeveel scholen zij samenwerken. Hierdoor kunnen er dubbelingen voorkomen.

² Motie van de leden Rog en Kerstens (Kamerstuk 35 034, nr. 12).

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
P. Blokhuis